

Praktijkgerichte programma's *gl&tl*

Juni 2024

1

Het praktijkgerichte programma in beeld

- <https://www.praktijkgerichteprogrammas.nl/video/>

**Praktijkgerichte
programma's
*gl&tl***

2

Waarom een praktijkgerichte programma?

Toevoeging aan het onderwijsprogramma in de gl/tl:

- **Praktische kennis, vaardigheden en ervaring** opdoen, binnen en buiten de school
- **Toepassen** van kennis en vaardigheden door **in opdracht van externe opdrachtgevers** praktijkgerichte opdrachten uit te voeren
- **Vorbereiding en oriëntatie** op de volgende stap door:
  - Realistische beroeps- en opleidingsbeelden
  - Kennis maken met verschillende onderdelen van de arbeidsmarkt, opleidingsmogelijkheden en de samenleving
  - Kennis over jezelf en jouw toekomstverwachting

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

3

Dertien praktijkgerichte programma's

Licentievrij in de tl (licentiegebonden in de gl)

Dienstverlening & Producten
Economie & Ondernemen
Informatietechnologie
Technologie & Toepassing
Techniek & Innovatief Vakmanschap
Zorg & Welzijn

In het praktijkgerichte programma
Economie en Ondernemen (E&O) staat
ondernemend handelen centraal.

Licentiegebonden (in de tl & gl)

Bouw, Wonen en Interieur
Groen
Horeca, Bakkerij en Recreatie
Media, Vormgeving en ICT
Mobiliteit & Transport
Produceren, Installeren en Energie
Maritieme Technieken

In het praktijkgerichte programma
Produceren, Installeren en Energie (PIE)
staan installaties, constructies en de
procesindustrie centraal.

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

4

Hoe ziet het praktijkgerichte programma eruit?

Domein A: algemene kennis en vaardigheden

Bijv. de leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers.

Domein B: programma overstijgende vaardigheden

Bijv. de leerling gebruikt doelgericht rekenvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers.

Domein C: programma-specifieke vaardigheden

PIE

Eindterm 12 – Ontwerpen van een product

Doelzin: De leerling ontwerpt een technisch product.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën en schetsen, rekening houdend met het programma van eisen;
- beoordelen of ideeën en schetsen passen bij het programma van eisen van de keuze voor één idee en schets;
- omzetten van het gekozen idee naar een concept;
- visualiseren van het concept in een CAD-tekening.

Te denken valt aan:

- ontwikkelen van een pers om plastic afval efficiënter op te slaan;
- ontwerpen van een bankschroef;
- ontwikkelen van een lopende band met een pneumatische afzetter.

Z&W

Eindterm 13 – Adviseren over leefstijl

Doelzin: De leerling adviseert over het verbeteren van een leefstijl.

Het gaat hierbij om:

- genereren van ideeën op basis van gebruikersonderzoek;
- omzetten van ideeën naar aanpassingen voor de leefstijl;
- beoordelen van aanpassingen op basis van organisatorische en financiële haalbaarheid;
- opstellen van een leefstijladvies;
- presenteren van het leefstijladvies.

Te denken valt aan:

- kiezen voor groenten of seizoens- en lokale producten bij een voedingsadvies;
- motiveren van klanten om meer te bewegen in de buitenruimte of bij een sportschool;
- adviseren van klanten bij het maken van gezonde keuzes, rekening houdend met de leefstijl van beide ouders.

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

5

De positie van het pgp in de theoretische leerweg

- Pgp opgenomen in het vrije deel van het examenprogramma
- Hierdoor niet gebonden aan een tl-profiel
- Telt mee voor het doorstroomrecht naar het havo
- Afronding met een SE (zak/slaag regeling)
- Omvang 320 uur
  - Compensatie in klas 3: één AVO-vak minder

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

6

De positie van het pgp in de theoretische leerweg

	<i>Examenprogramma tl zonder pgp</i>	<i>Examenprogramma tl met pgp</i>
<i>Gemeenschappelijk deel</i>	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV LO Profielwerkstuk	Nederlands Engels Maatschappijleer CKV LO Profielwerkstuk
<i>Profieldeel</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i> <i>Profiel gebonden vak (II)</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i> <i>Profiel gebonden vak (II)</i>
<i>Vrije deel</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i> <i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i> <i>Praktijkgericht programma</i>
<i>Doorstroomrecht havo</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (III)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

7

De pgp's in de gemengde leerweg

- De gl heeft 10 profielen, niet licentievrij
- T&T en IT mogelijk binnen de context van elk profiel
- TIV alleen mogelijk binnen de context van de technische profielen
- PGP valt binnen het profieldeel
- Geen CSPE (zak/slaag regeling)
- Praktijkgericht programma GL = PGP + 2 keuzevakken

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

8

De positie van het pgp in de gemengde leerweg

	<i>Examenprogramma gl zonder pgp</i>	<i>Examenprogramma gl met pgp</i>
	-----	-----
	Nederlands	Nederlands
	Engels	Engels
<i>Gemeenschappelijk deel</i>	Maatschappijleer	Maatschappijleer
	CKV	CKV
	LO	LO
	Profielwerkstuk	Profielwerkstuk
	-----	-----
<i>Profieldeel</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>	<i>Profiel gebonden vak (I)</i>
	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>	<i>Profiel gebonden vak (II)</i>
	<i>Beroepsgerichte vak: twee profielmodulen</i>	Praktijkgerichte programma
	-----	-----
<i>Vrije deel</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (I)</i>
	<i>Beroepsgerichte programma: twee keuzevakken</i>	Twee keuzevakken beroepsgericht
	-----	-----
<i>Doorstroomrecht havo</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>	<i>Vrij AVO keuzevak (II)</i>

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

9

Bevoegdheden

- **Licentiegebonden: bevoegde docent voor gelijknamige profielvak in de BB/KB**
- **Licentievrij: richtlijn hetzelfde**
- **Minimale voorwaarden licentievrij**
  - Bevoegd voor de *bovenbouw* van het VMBO
  - Relevante scholing (bijvoorbeeld bijscholing vmbo)
  - Tot aan 2028 aan het bevoegd gezag, mits verantwoording

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

10

Subsidie

- Volgende ronde wordt verwacht begin 2025 en daarna 3^e ronde begin 2026

www.dus-i.nl/subsidies/praktijkgericht-vak-gemengde-en-theoretische-leerweg

- Opstartkosten en tegemoetkomingskosten
- Verschil in tl en gl
  - Opstartkosten (gl & tl)
  - Tegemoetkomingskosten (alleen tl)
  - Voormalig pilotscholen (alleen tl-scholen tegemoetkomingskosten)

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

11

De toekomst van de pgp's

- Waardering voor praktijkgericht onderwijs
- Praktijkgerichte programma's in de havo en een verkenning in het vwo
- Doorontwikkeling van de praktijkgerichte programma's
  - Aanbod
  - Positie in het examenprogramma
  - Bevoegdheden
- Tot en met schooljaar 2027 – 2028 de huidige situatie

Praktijkgerichte
programma's
gl&tl

12

Waar vind je de informatie?

- **Algemene informatie:** www.praktijkgerichtprogrammas.nl
- **Informatie subsidie:**
www.dus-i.nl/subsidies/praktijkgericht-vak-gemengde-en-theoretische-leerweg
- **Examenprogramma:**
www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/praktijkgericht/pilot-praktijkgerichte-programma/

Staat je vraag niet op deze drie sites?

praktijkgerichtprogrammas@minocw.nl

**Praktijkgerichte
programma's**
gl&tl